

Activiteiten 2023

25 juni, 14 tot 16 uur - orchideeënwandeling
Clublokaal in Ter Pede

9 juli, 14 tot 16 uur - bomenwandeling met
erfgoedinslag, afspraak: Westrand

19 augustus, 20u30 tot ... - vleermuizenwan-
deling, afspraak: parking Dansaertlaan

20 augustus, 14 tot 16 uur - plantenwandeling
- huisje/café Mostinckx geopend

10 september, 14 tot 16 uur -
slakkenwandeling, Wolfspuiten

15 oktober, 14 tot 16 uur -
paddenstoelenwandeling, Thaborberg

26 november, 14 tot 17 uur - herfstwandeling
Thaborberg en Scheutbos,
afspraak: café Onder De Linde

Witte tijger

Dagkoekoeksbloem

Meer info

www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-dilbeek

Contact

Eric De Jonge 0495 77 65 27

Digitale contacten

npdilbeek@gmail.com

www.facebook.com/natuurpuntdilbeek

Rekeningnummer

BE33 5230 8095 3346

V.u. Fre Rempelbergh, Korenveldlaan 1, 1700 Dilbeek

Zeldzame grassoort ontdekt in Ter Pede

Onze natuurgebieden worden steeds nauwkeuriger opgevolgd. In Ter Pede gaat de aandacht niet enkel meer naar de orchideeënpracht maar ook meer en meer naar de veranderingen in de vegetatie in het noordelijk weiland als gevolg van jarenlang maaiwerk zonder te bemesten en de inzet van Schotse hooglanders bij de nabegrazing. Zo ontdekte Indra Jacobs (proficiat!) half mei een voor Ter Pede nieuwe en voor Vlaanderen zeldzame grassoort: *Watergras* (*Catabrosa aquatica*). Langs en in een afwateringssloot, die ook dienst doet als veedrinkplek, staan er honderden exemplaren van dit grasje, dat tot 70 cm groot wordt en bloeit van mei tot oktober.

Door de zoete nasmaak is het een lekkernij voor runderen. Volgens de literatuur wordt *Watergras* vooral in de leemstreek aangetroffen, op door vertrapping ontstane modderige open plekken in weilanden langs bronstroompjes. De soort staat hier dus op zijn plaats. (ED)

Watergras (foto: Indra Jacobs)

Voorjaarswandelingen

Op 16 april gingen we op tocht doorheen het IJsbos op onze voorjaarswandeling. Er waren 20 deelnemers en ze waren heel geïnteresseerd. Onze gids Marleen was in grote vorm en alle klassieke voorjaarsbloeiërs waren van de partij. De prachtige tapijten van *boshyacint* en *bos-anemoon* sprongen zeker in het oog en waren opvallend rozig gekleurd. Langs het spoortalud vonden we heel wat uitgezaaide *mierikswortel*.

Op 30 april gingen we op zoek naar *hyacinten* doorheen het uitzonderlijk geopende Begijnenborrebos. 37 wandelaars volgden onze gids Sabine doorheen dit prachtige oude beukenbos. Behalve de prachtige *hyacinten* zagen en roken we ook heel wat *daslook*. Sabine deelde heel wat leuke weetjes over deze wonderbaarlijke planten. Het weer zat mee en het werd een heel leuke namiddag.

Op 14 mei waren de *vroege vogels* van de partij. De vroege vogelwandeling startte om 6 uur in Ter Planken en een

twintigtal mensen volgende onze gids Elisabeth die heel wat informatie gaf over deze vroege fluiters. We zagen *grasmus*, *witte* en *grote gele kwikstaart*, we hoorden een *veldleeuwerik* en zagen *kieviten* doorheen de lucht klieven.

Op 3 juni konden jong en oud op zoek gaan naar *insecten* in ons recent aangeplante gebied Ter Planken. Elisabeth en Fre vingen heel wat insecten waaronder een *coloradokever*, de rups van de *plakker* (een nachtvlinder), het *ongevlekt rietkapoentje* en nog heel wat meer. (ED en FR)

Grasmus

Dilbeekse orchideeënpracht

Orchideeën zijn echte **natuurparels** als ze opduiken in verschaalde kalkrijke hooilanden (sommige soorten ook gewoon bij je thuis als je geluk hebt) maar zijn zo zeldzaam geworden (een uitdaging voor elke natuurbeheerder) omdat ze geen vermessing en pesticidengebruik verdragen, samenleven met bepaalde schimmels en voor de bestuiving vaak aangewezen zijn op welbepaalde insecten. In relatief groten getale tref je ze nog enkel aan in natuurreservaten, enkele “gemakkelijke” soorten in beperkte mate ook wel in wegbermen en tuinen. In ons land kwamen er ooit zo’n 40 soorten voor. Daarvan zijn er al 8 uitgestorven. Enkele soorten nemen echter weer toe. In onze gemeente noteerden we tot dusver acht soorten, de twijfelgevallen tgv kruisingen niet meegerekend. Alle orchideeënsoorten zijn **beschermd** in ons land: verwittigt ons als je er 1 ontdekt in een wegberm. Te vroeg maaien (voor half juli) is dan uit

den boze. Helaas laat de gemeente de bermen meestal veel te vroeg maaien (ze beginnen al eind mei). Ontdek hieronder alvast de **8 “Dilbeekse” soorten**.

Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*): middelgroot en vrij algemeen, komt op allerlei beschaduwde substraten voor. Lichtgroene, bleek-vleeskleurige of licht-wijnrode bloemen.

Bosorchis (*Dactylorhiza fuchsii*): komt voor in halfschaduw (bosranden, onder struweel, in tuinen!) leem- en/of kalkhoudende grond. Paarse tot witte bloemen. Lip diep 3-lobbig, lobben even breed.

Gevlekte orchis (*Dactylorhiza maculata*): sterk gelijkend op bosorchis, op zwak zure bodems (natte hooilanden). Lip ondiep 3-lobbig, middelste lob driehoekig, veel smaller dan de zijlobben

Rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa*): kan massaal opduiken op zeer natte, voedselrijke, kale gronden met kalkin-vloed, aar met rozerode tot paarse bloemen, drielobbige lippen met donkerrode

stippen en strepen, lancetvormig blad al of niet gevlekt.

Gevlekte rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa* var. *junialis*): forser dan Rietorchis, bloemlip donkerder paars getekend met lusvormige lijntjes, bladeren met roodbruine, ringvormige vlekken met een donkergroen eilandje, bloeit 10-14 dagen later

Grote keverorchis (*Neottia ovata*): komt voor in oude voedselrijke eiken- en beukenbossen, 2 eironde ongesteelde bladeren, lange aarvormige tros, geelgroene bloemen, vroege bloeier (al in mei)

Hondskruid (*Anacamptis pyramidalis*): laag tot middelhoog, komt voor in duinen en pioniert op zonnige en opgespoten terreinen, paarsrode tot rozerode aar, kegelvormig tot bolvormig

Bijenorchis (*Ophrys apifera*): laag, zeer zeldzaam, in droge en arme kalkgraslanden, pioniert op opgespoten en vergraven terreinen, prachtige bijengelijkende lip waarmee ze haar bestuiver aantrekt. (ED)

Beheer je graag mee?

Van harte welkom!

In 2023 is iedereen welkom om op **elke derde zaterdagvoormiddag van de maand** te helpen in een Dilbeeks natuurgebied. We werken telkens van **9 tot 13 uur**.

We werken ook met een **whatsapp-groep**. Dus, werk je graag in de natuur, heb je zin om mee te draaien in een toffe en **plezante** beheer-groep, kom zeker eens langs. Jong of oud, iedereen kan helpen.

15 juli en 19 augustus

16 september en 21 oktober

18 november en 16 december

Een mailtje naar npdilbeek@gmail.com volstaat, geef dan ook zeker je telefoonnummer door, dan nemen we je op in onze mailinglist en in onze whatsapp-groep, en houden we je op de hoogte. We beheren op volgende zaterdagen (zie kadertje) een gebied in Dilbeek, telkens van 9 tot 13 uur. (ED en FR)

Ter Pede (M. Bruneel)

Brede wespenorchis

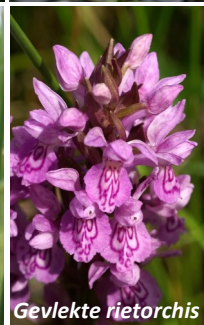
Bosorchis

Gevlekte orchis

Rietorchis

Gevlekte rietorchis

Grote keverorchis

Hondskruid

Bijenorchis

Orchideeën in Ter Pede

In de Dilbeekse stationsomgeving werden de afgelopen jaren nogal wat **infrastructuurwerken** uitgevoerd en extra gepland, helaas niet altijd zonder negatieve ecologische impact. Bij de heraanleg van de R. **Dansaertlaan** met bijkomende fietspaden ontstond een natuurbarrière in de Steenvoordebeekvallei tussen de Dansaertvijvers en de groene zone ten zuiden van de spoorlijn (tussen de kmo-zone en de **Wolsemstraat**), bestemd als natuurgebied. Het aansluitende spoortalud - een leefgebied voor **hazelwormen** en **levendbarende hagedis** - zal verder geïsoleerd worden als aan de noordzijde het spoortalud wordt verbreed voor de aanleg van een fietssnelweg (4 m breed). De werken daartoe werden dit voorjaar gestart en lopen tot maart 2024. Vooraf werden naar verluidt amfibieën en reptielen verplaatst naar een veilig leefgebied vlakbij. Roel Paessens van de **werkgroep Hyla** van Natuurpunt

Hazelworm

krijgt hiervoor van ons een dikke pluim. De fietssnelweg krijgt aan weerszijden hoge randen en onder het fietspad komen er kokers, zodat de dieren veilig kunnen oversteken.

Er is nog geen omgevingsvergunning (en ook nog geen openbaar gemaakte detailplan) voor het fietssnelwegtraject tussen de twee smalle spoorwegbrugjes aan de Wolsemstraat. Dit houdt verband met de voorziene sluiting van de

Ruimte voor natuur in de stationsomgeving ?!

onveilige spooroverweg aan de Stationsstraat. Een belangrijke waterleiding onder de weg verhindert de creatie van een spooronderdoorgang voor auto's (een fietstunnel zou wel kunnen). Plaatselijk en doorgaand autoverkeer zou in de toekomst via de R. Dansaertlaan en de nu nog bijna autovrije Wolsemstraat gaan lopen. Het spoorbrugje dient daartoe verbreed (naar verluidt tot 10m) en een gedeelte van de Wolsemstraat wellicht ook, met **ernstige verstoring** van de plaatselijke **paddentrek** tot gevolg (na de vernietiging dus van een mooi taludbiotoop van een gezonde hazelwormpopulatie). Als dit plan wordt doorgezet dan vragen we het natuurgebied langs de R. Dansaertlaan niet aan te tasten tenzij voor de aanleg van een onverharde natte gelijkgrondse strook (breedte: 5 m), gescheiden doorlopend

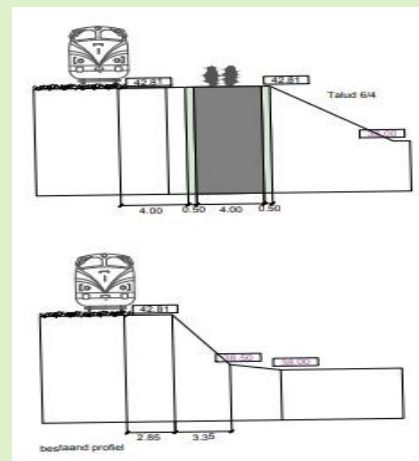
onder de nieuwe brug met aansluitend een flauw droog talud om **natuurverbinding** tussen de noordelijke en zuidelijke spoortaluds mogelijk te maken. Bijko-

mend is het aangewezen om één of meerdere permanente **amfibieëntunnels** te voorzien onder het wegdek van de R. Dansaertlaan en de vernieuwde Wolsemstraat met voorzieningen (schermen, niveauverschillen) om amfibieën naar die tunnels te geleiden.

Maar waarom de spooronderdoorgang

niet gewoon voorzien in het verlengde van de Stationsstraat, door de waterleiding te verplaatsen en een oplossing te bedenken voor de Lange Haagstraat? En waarom van de Wolsemstraat niet een fietsstraat maken en gebruik maken van de fietspaden langs de R. Dansaertlaan als plaatselijk **alternatief** voor de fietssnelweg ?

Met dank aan natuurpunter Roel Paessens (werkgroep Hyla) voor info en advies. (ED)

Levendbarende hagedis

Wat gebeurde er de voorbije maanden?

In april waren ons 15-koppig **natuurbeheerteam** en 7 **kasterlindenaartjes** actief in het Eygenveldbos en in De Sype, het mooie hooiland langs de Steenbergstraat in Sint-Martens-Bodegem. Ze ontmantelden er o.a. een oude Citroën en een varkenshok en ruimden alle oude afsluitingen op. Dat leverde 769 kg grofvuil en afvalhout op en zeker 150 kg asbestafval en oude metalen, het gewicht van het autowrak niet meegerekend. Daarnaast werd de sloot aan de straatkant gesaneerd en gaven we een aanzet om de ontwatering van de voetweg, die het natuurgebied dwars, te verbeteren. Tussendoor genoten we van de **prachtige voorjaarsvegetatie**: *dotterbloemen*, *sleutelbloemen* en zelfs *muskuskruid* bloeiden volop in het hooiland en de zeggeruigte van Eygenveldbos. Later namen o.a. *koekoeksbloemen*, *moerasspirea*, *wilgenroosjes*, *heelblaadjes* en *éénbes* het bloeiwerk over.

In mei was het hoog tijd om de **500 struikjes**, die we eind vorig jaar hebben geplant in de rand van het Kattebroekbos, vrij te stellen. Langs de wandelweg - met fraai bloeiende *hangende zegge* - monteerden Dirk, Rik en de kasterlindenaartjes een zitbank. Je kan er nu tot rust komen en genieten van een merkwaardig onstedelijk uitzicht zo vlakbij de hoofdstad. Ook in het fraaie bronbosje op de Thaborberg staat nu een zitbank. Ons natuurbeheerteam was weer in **topvorm** met selectief maai- en vrijstellingswerk op verruigende plekken, rond de amfibieënpoel en in de boomgaard.

Na de overvloedige regenval tot half mei beslisten we in Ter Pede relatief vroeg te maaien zodat de hooilanden verder kunnen verschrallen. Daarbij worden brede fauna- en florastroken langs de wandelweg en de afwaterings-sloot ongemoeid gelaten. Zo kunnen natuurwandelaars heel de zomer door blijven genieten van de **bloemenpracht**. De gemeente zou dit beter ook zo aanpakken.

Half juni zijn onze vrijwillige natuurbeheerders weer paraat om ruigtekruiden selectief weg te maaien, afsluitingen te herstellen en wandelwegen te verbeteren in de Zibbeekvallei. **Dank aan iedereen!** (ED)

Boshyacinten in Begijnenborrebos

Aanzet tot vernatting in Ter Planken

Infiltratiegracht Ter Planken

Nat wandelpad in De Sype

De befaamde Citroën

Opruimwerken in De Sype

Gids Marleen aan het werk

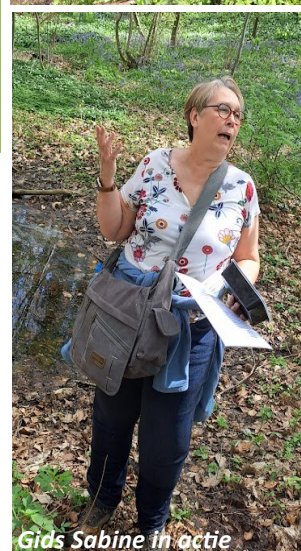
Lunchpauze in Kattebroekbos

Eygenveldbos

Maaien en harken op de Thaborberg

Gids Sabine in actie

Opruimwerken De Sype

Nooit te jong om te helpen